

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Менеджмент культури і мистецтва

Освітньо-наукова програма доктора філософії – **Музичне мистецтво**

Спеціальність – **025 Музичне мистецтво**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “2” вересня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Менеджмент культури і мистецтва
Викладач (-і)	Карась Ганна Василівна
Контактний телефон викладача	+380503730845
E-mail викладача	karasg@ukr.net
Формат дисципліни	очна, вечірня, заочна
Обсяг дисципліни	90 год.
Консультації	Консультації проводяться згідно графіку, у т.ч. шляхом листування через електронну пошту та в індивідуальній формі онлайн

2. Анотація до курсу

1.1. Опис (анотація)

Навчальна дисципліна «Менеджмент культури і мистецтв» базується на теорії і практиці професійного розвитку висококваліфікованих фахівців у галузі музичного мистецтва та культурології, що забезпечує процес освіти доктора філософії, формує їх професійний розвиток, що є необхідним для майбутньої наукової та музичної творчості, майстерності та культури.

Зміст дисципліни полягає в ознайомленні здобувачів освіти з науково-теоретичними основами менеджменту культури і мистецтва, його науковим апаратом; систематизації знань; формуванні навичок до самостійної роботи з фаховою літературою, орієнтації в ній; формуванню широкого художнього кругозору майбутнього фахівця; виховуванні вміння самостійно мислити, критично аналізувати прочитану літературу; визначати методи самостійної роботи здобувачів освіти над навчальним матеріалом; навчити аспірантів складанню та виконанню практичних завдань.

Виходячи із сучасного стану і розвитку культури та мистецтва, а також, враховуючи освітньо-наукову програму, відпрацьовану у закладах вищої освіти, що готують науковців, слід вважати доцільним вирішення в рамках цього курсу перерахованих завдань.

Завдання курсу полягають 1) у теоретичному узагальненні сутності управлінської діяльності у сферах культури і мистецтва; 2) в ознайомленні із менеджментом спеціальних подій музичного мистецтва та культури, шоу-бізнесу; 3) в освоєнні складних проблем продюсування, реклами і PR-технологій у сферах культури і мистецтва.

1.2. Тип

Дисципліни вибіркової частини

1.4. Термін навчання.

II рік, III семестр (другий курс аспірантури, третій семестр, 19 тижнів)

1.5. Кількість кредитів.

3,0 кредити, загальна кількість годин: 90 (30 – аудиторна робота, 60 – самостійна робота, 20 лекцій, 10 практичних)

1.6. Викладацький склад.

Карась Г. В. – доктор мистецтвознавства, професор кафедри методики музичного виховання і диригування.

2. Мета та цілі курсу

Мета викладання курсу «Менеджмент культури і мистецтва» полягає у формуванні засобів професійного розвитку у процесі професійної підготовки доктора філософії освітнього напрямку «Музичне мистецтво»; оволодінні здобувачами науково-теоретичними основами економічного аналізу у сферах культури та мистецтва.

Основною метою вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент культури і мистецтв» є формування сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту культури та музичного мистецтва, формування розуміння основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Стратегічне бачення розвитку організації допомагає менеджерам формулювати конкретні та чіткі цілі її поточної діяльності, визначати пріоритетні напрями розвитку, враховувати при плануванні діяльності очікувані від неї результати. Стратегічне бачення організації також сприяє впровадженню менеджменту, орієнтованого на результат.

Курс «Менеджмент культури і мистецтва» поєднує науково-теоретичний матеріал в різних аспектах, базується на вивченні таких дисциплін, як «Історичне та теоретичне музикознавство», «Виконавське музикознавство». Дисципліна «Менеджмент культури і мистецтва» є однією з вибіркових дисциплін, що сприяють формуванню кваліфікації доктора філософії. Дисципліна дає основні знання про зміст предметів циклу, вивчає теоретичні основи економічного аналізу і шляхи їх практичного втілення.

Досягнення мети передбачає опанування майбутніми докторами філософії змісту курсу, що виявляться у:

- стійкій мотивації культурного зростання засобами професії і усталеному професійному інтересі до безперервного оновлення індивідуально-професійного ресурсу;
- знаннях основних теорій розвитку людини засобами музичного мистецтва і культури, розуміння їх основ для забезпечення оригінального використання ідей, а також проведення наукових досліджень;
- здатності до системної апперцепції і інтеграції галузевого знання та подолання суперечностей його об'єктивації у педагогічній реальності;
- здатності і уміннях використовувати знання для вирішення проблем особистісного взаєморозвитку себе і іншого у новому середовищі і культуровідповідних контекстах художнього розвитку людини;
- уміннях зрозумілого донесення власної професійної позиції до фахівців і нефахівців у музично-педагогічній та культурологічній галузях;
- навичках самостійно продовжувати навчання.

1.2. Успішність досягнення поставленої мети залежить від результативності розв'язання таких **завдань** курсу:

- формування умінь самоорганізації творчого потенціалу відповідно до потреб професійної реальності і культурних вимог її вдосконалення;
- формуванні професійного мислення, умінь і навичок аналітичної діяльності, що відбувається в процесі нагромадження та вдосконалення мистецького досвіду;
- формування професійного менталітету фахівця культурно-мистецької галузі;
- засвоєння комплексу спеціальних знань, вмінь та навичок, необхідних у практичній музичній, виконавській та культуротворчій діяльності;
- формування соціально-професійних і міжпредметних компетенцій;
- формування музичного професіоналізму музиканта;
- формування професіоналізму діяча культури, культуролога;
- розвиток здатності до інтелектуальної автономності.
- вивчення загальних закономірностей, принципів формування, функціонування та розвитку системи управління організацією, управлінських відносин у сферах культури та мистецтва.

У межах цього курсу здобувачі освіти отримають систематизовані знання основ теорії планування, сучасних підходів до створення та впровадження планів та поглиблять знання сучасного стану та основних напрямів розвитку планування діяльності установ культурно-мистецької сфери.

Розроблений курс допоможе здобувачам освіти як менеджерам культури та музичного мистецтва усвідомити та сформулювати покликання та призначення своєї організації, що визначають стратегічні цілі та напрями розвитку. Він надає аспірантам знання та практичні навички аналізу своїх власних ресурсів та зовнішнього оточення, конкурентних переваг своєї організації, аналізу перспективних можливостей її розвитку, оцінювання можливих внутрішніх та зовнішніх загроз, а також розробки стратегічного плану та конкретних завдань щодо його втілення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен володіти такими **знаннями:**

- орієнтація в актуальній проблематиці сучасного музикознавства, її використання в різних сферах власної дослідницької й аналітичної діяльності;
- знання і використання наявних, пошук нових методів і методик у описі, узагальненні, аналізі музичних фактів, явищ, процесів, індивідуальної та колективної музичної творчості;
- встановлення міждисциплінарних зв'язків між мистецтвознавчими, гуманітарними, культурно-історичними дисциплінами та вільне володіння міждисциплінарною методологією наукового пізнання;
- знання і використання фахової термінології та поняттєво-категоріального апарату;
- визначення концептуальних засад специфіки музичної творчості та виконавства; параметрів народного і академічного, аматорського і професійного музичного мистецтва, елітарності й масовості сприйняття музики; рівнів функціонування музичного твору в моноетнічному й поліетнічному середовищі, об'єктивних й суб'єктивних, інтуїтивних й раціональних аспектів музичної творчості для їх дослідження в історичній еволюції;

Уміннями:

- застосовувати сучасний інструментарій соціологічних, психологічних, статистичних досліджень для пошуку, обробки, аналізу теоретичної та емпіричної інформації;
- вміти самостійно вдосконалюватись та розвиватись, використовувати прийоми розвитку образної уяви й асоціативного мислення в різних видах творчої музичної, музично-педагогічної й музикознавчої діяльності;
- здійснювати організацію і налагоджувати алгоритм роботи креативних груп у різних видах музичної творчості; проводити оптимізацію роботи у різних видах творчої діяльності задля досягнення кінцевої мистецької мети.

3. Результати навчання (компетентності)

Компетенції:

Інтегральна компетентність

Здатність до продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності музикознавця-дослідника, музиканта-практика завдяки постійному вдосконаленню та застосуванню системи теоретичних знань, інтегрованих фахових умінь і практичних навичок у сфері музичного мистецтва.

Загальні компетентності

- ЗК1 здатність до критичного абстрактного мислення, зокрема, вміння застосовувати його до аналізу результатів власного наукового дослідження, її актуальності, наукової новизни, теоретичного, практичного, аксіологічного та світоглядного значення;
- ЗК2 здатність до пошуку, обробки та аналізу наукової теоретичної та фахової емпіричної інформації з різних джерел для узагальнення результатів;
- ЗК3 дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку національного та світового музичного мистецтва (музичної культури);
- ЗК4 здатність проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне і практичне значення в сучасному українському та світовому музикознавстві;
- ЗК6 здатність усно практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній видах діяльності (усний виступ на конференції, проведення іноземною мовою презентаційних та профорієнтаційних лекцій для різних категорій слухачів).

Фахові компетентності

- ФК1 здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у музикознавстві та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках мистецтвознавства та гуманітарних наук;
- ФК2 здатність застосовувати новітні мистецтвознавчі концепції щодо аналізу сучасних явищ і процесів в національному й світовому контексті;
- ФК4 здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті, знати та розуміти діяльність профільної кафедри (розподіл функціональних обов'язків розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи інституту та університету);

- ФК7 здатність до планування та організації концертних, музично-просвітницьких та медійних заходів, а також до проведення мистецтвознавчої експертизи музичних творів та реалізації музичних практик, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань;
- ФК8 здатність аналізувати й оцінювати матеріальну та духовну цінність музичного об'єкта в різних хронологічних межах та географічних ареалах, певному соціокультурному середовищі.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Загальна кількість годин – 90

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	Стац. – 20; Заочн.- 6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	Стац. – 10; Заочн. - 2
самостійна робота	Стац. – 60; Заочн. - 82

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	025 Музичне мистецтво	II	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Тема 1. Сутність, значення і особливості розвитку менеджменту.	лекція	3; 8; 18	2 год. Робота з літературою		Перший тиждень
Тема 2. Організації як об'єкти управління	лекція	18	2 год. Робота з літературою		Другий тиждень
Тема 3. Процес менеджменту. Види і зміст управлінської діяльності.	Лекція Практичне	5; 12; 13; 18	2 год. 2 год. Робота з літературою	5	Третій, четвертий тиждень
Тема 4. Менеджмент у сфері культури. Менеджмент спеціальних подій у сфері культури	Лекція Практичне	1; 2; 4; 11; 14; 29	2 год. 2 год. Робота з літературою	5	П'ятий-шостий тиждень

Тема 5. Види спеціальних подій і громадських заходів.	Лекція Практичне Інд. завдання Контрольна	9; 10; 29	2 год 2 год. Робота з літературою	5 15 10	Сьомий-восьмий тиждень
Змістовий модуль 2. Тема 6. Менеджмент шоу-бізнесу: цілі, ресурси, організація праці	лекція	15; 22; 23	2 год. Робота з літературою		Дев'ятий тиждень
Тема 7. Менеджмент шоу-бізнесу: ефективність методів	лекція	22№ 24; 25; 26	1 год. Робота з літературою		Десятий тиждень
Тема 8. Менеджмент шоу-бізнесу: алгоритм діяльності менеджера	лекція	24; 25; 26	2 год. Робота з літературою	5	Одинадцятий тиждень
Тема 9. Менеджмент шоу-бізнесу: продюсування	Лекція Практичне Контрольна	6; 7; 19; 20; 21; 28	2 год. 2 год. Робота з літературою	5 10	Дванадцятий, Тринадцятий тиждень
Тема 10. Реклама і PR	Лекція Практичне	17; 18; 26; 27	1 год. 2 год. Робота з літературою	5	Чотирнадцятий, П'ятнадцятий тиждень
Тема 11. Технічне забезпечення спеціальних подій	лекція	18; 26	1 год. Робота з літературою		Шістнадцятий тиждень
Тема 12. Тайм-менеджмент	лекція	16	1 год. Робота з літературою		Сімнадцятий, Вісімнадцятий тиждень
Підсумковий контроль.	Екзамен			50	Дев'ятнадцятий тиждень

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	90-100 балів (А «Зараховано») отримує аспірант, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання на екзамені, опрацював рекомендовану літературу.
-----------------------------------	--

	<p>80–89 балів (В «Зараховано») отримує аспірант, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на екзамені, опрацював більшість рекомендованої літератури.</p> <p>70–79 балів (С «Зараховано») отримує аспірант, який виконав більшу частину видів самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на екзамені, опрацював значну кількість рекомендованої літератури.</p> <p>60–69 балів (D «Зараховано») отримує аспірант, який виконав половину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на екзамені, опрацював половину рекомендованої літератури.</p> <p>50–59 балів (Е «Зараховано») отримує аспірант, який виконав третину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на екзамені, опрацював третину рекомендованої літератури.</p> <p>26–49 балів (FX не зараховано з можливістю повторного складання) отримує аспірант, який виконав хоч якусь частину видів самостійної роботи, практичних занять, не дав відповіді на запитання на екзамені, опрацював малу кількість рекомендованої літератури.</p> <p>0-25 балів (F не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни) отримує аспірант, який не виконав жодного виду самостійної роботи, практичних занять, не може дати відповіді на запитання на екзамені, не опрацював рекомендованої літератури.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Діагностика знань аспірантів здійснюється за допомогою:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) усних опитувань на практичних заняттях; 2) письмових контрольних робіт; 3) письмового виконання індивідуального завдання - аналізу менеджменту конкурсу (фестивалю) <p style="text-align: center;">Розподіл балів, які отримують аспіранти</p> <p>Змістовий модуль 1 – 15 балів; Змістовий модуль 2 – 10 балів. Контрольна робота – 10 балів, індивідуальне завдання – 15 балів.</p> <p>1) Екзамен – 50 балів. Загальна сума – 100 балів</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Психологічне тестування: «Чи здатні ви бути менеджером», «Ваші шанси стати підприємцем», «Яка у Вас мотивація до успіху».</p> <p>Спеціальні події. Сценарний план презентації.</p> <p>Спеціальні події. Сценарний план церемонії (відкриття, вручення, вшанування).</p> <p>Спеціальні події. План підготовки конкурсу, фестивалю.</p> <p>Музичні конкурси, фестивалі (академічної, фольклорної, поп-, рок-, джазової музики), які</p>

	проводяться у різних областях України. Дата заснування, Інтернет портали, де це відображено. Менеджмент шоу-бізнесу: продюсування. Реклама і PR
Умови допуску до підсумкового контролю	Опрацювання рекомендованої літератури. Письмовий аналіз менеджменту конкурсу (фестивалю) Виконання письмових контрольних робіт Усні відповіді на практичних заняттях.
7. Політика курсу	
<p>Відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій для кваліфікаційного рівня «доктор філософії» програмні вимоги навчальної дисципліни спрямовані на досягнення восьмого (8) кваліфікаційного рівня (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF#n5), за яким особа, яка завершила навчання на ОНП третього рівня вищої освіти повинна мати здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну доброчесність, послідовну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Результатом навчання повинна бути здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.</p> <p>У взаємовідносинах викладач та аспіранти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року.</p> <p>Тому, політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити аспірантам здобуття знань, умінь та розуміння, що відносяться до галузі мистецької освіти, що дасть їм можливість виконувати свою роботу самостійно. Акцентується увага на забезпеченні підготовки професійних здібностей щодо самоорганізації, вміння самонавчатись, розвинути аналітичне мислення, приймати обґрунтовані рішення, здійснювати оцінювання та забезпечення якості виконаних робіт разом з вільним володінням іноземними мовами.</p>	
9. Рекомендована література	
Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Абрамов Л. К., Азарова Т. В. Менеджмент у сфері культури. Кіровоград: ЦПТІ, 2000. 88 с. 2. Антонюк О. В. Менеджмент культурно-мистецької сфери. <i>Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського</i> : наук. журнал. 2011. Ч.2(11). С.104–110. 3. Армстронг М. Менеджмент : методы и приемы : Пер. с 3-го англ. изд. К.: Знання-Прес, 2006. 876 с. (Европейский менеджмент). 4. Безгін І. Мистецтво і ринок: нариси. К.: ВВП «Компас», 2005. 544 с. 5. Гагоорт Гіп. Менеджмент мистецтва. Підприємницький стиль / переклав з англ. Богдан Шумилович. Львів: Літопис, 2008. 360 с. 6. Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: зб. матеріалів Міжн. наук.-практ. конф., Київ, 2 грудня 2010 року). К.: НАКККіМ, 2011. 172 с. 7. Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: традиції, концепції, перспективи: зб. наук. правь (за матеріалами Міжн. наук.-практ. конф., Київ, 20–21 грудня 2012 року) / відп. за випуск С. М. Садовенко. К.: НАКККіМ, 2013. 252 с. 8. Карась Г. Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент культури і мистецтва» на музичних факультетах вищих навчальних закладів. <i>Прикарпатський вісник НТШ. Слово</i>. № 32(39). Івано-Франківськ, 2017. С. 240–248. 9. Карась Г. Використання засобів event-менеджменту в презентації нотних та музикознавчих видань. <i>Менеджмент соціокультурної діяльності</i>: [колективна 	

- монографія] / упоряд. О. Козаренко, наук. ред. В. Пасічник. Львів: Растр-7, 2018. С. 176–187.
10. Карась Г. Використання методик event-менеджменту в презентації музичних видань. *Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: виклики та концепції сьогодення* : зб. наук. праць / наук. ред., упоряд. С. М. Садовенко. К. : НАКККіМ, 2018. С. 16–18.
11. Карась Г. Конкурс вокального мистецтва імені Іри Маланюк як приклад успішного event-менеджменту. *Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: дослідницькі практики, динаміка розвитку, сфери реалізації*: зб. наук. пр. / упоряд., наук. ред. С. Садовенко. К.: НАКККіМ, 2019. С. 81–85.
12. Карась Г. Місія філармонії у продюсуванні академічної музики: збереження традицій і пошук інновацій (на прикладі діяльності Івано-Франківської обласної філармонії). *Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: формування громадянського суспільства*: зб. наук. праць / упоряд., наук. ред., відп. за вип. : С. М. Садовенко. К.: НАКККіМ, 2016. С. 19–21.
13. Карась Г. Особливості менеджменту української музичної культури в діаспорі. *Карпатський край: наукові студії з історії, культури, туризму*. Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-ті ім. В. Стефаника, 2016. № 1(8). С. 177–184.
14. Карась Г. Презентація реалізованого музичного проекту як вид event-менеджменту. *Культурологічний альманах*: Вип. 13. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2020. С. 90–93.
15. Зайцев В. П. Режисура естради та масових видовищ: навч. посібник. К.: Дакор, 2003.
16. Кові Стівен Р. 7 звичок надзвичайно ефективних людей / пер. з англ. О. Любченко. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2012. 384 с.
17. Кольбер Ф. Маркетинг у сфері культури та мистецтв / переклад з англ. Святослава Яринича. Львів: Кальварія, 2004. 240 с.
18. Кузьмін О. Основи менеджменту: підручник. Вид. 2-ге, випр., доп. К. : Академвидав, 2007. 464 с. (Альма-матер).
19. Музична естрада: Словник / Управління культури Харківської держ. адміністрації Харківський обласний центр народної творчості / В. М. Откидач (уклад.). Х. : Видавець І.В. Якубенко, 2004.
20. Нестуля О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера. Уроки видатних підприємців : навч. посіб. К. : Знання, 2013. 358 с.
21. Нестуля О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб. К. : Знання, 2013. 287 с.
22. Откидач В. Естрадний спів і шоу-бізнес : навч.-метод. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2013. 368 с.
23. Поплавський М. М. Антологія сучасної української естради. К.: Преса України, 2004. 416 с.
24. Поплавський М. Менеджер культури: підручник. К.: МП «Леся», 1996. 416 с.: іл.
25. Поплавський М. Менеджер шоу-бізнесу: підручник. К.: КНУКіМ, 1999. 560 с.
26. Поплавський М. М. Шоу-бізнес : теорія, історія, практика : підручник для студентів вищих навч. закладів культури і мистецтв. К., 2001.
27. Примак Т. PR для менеджерів і маркетологів: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 202 с.
28. Руда А. 1000 зірок шоу-бізнесу. К.: Школа, 2006.
29. Швед М. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики. Львів: СПОЛОМ, 2010. 440 с.

9. Інформаційні (електронні) ресурси

1. Особисте спілкування викладача з **аспірантами** за допомогою електронної пошти.
2. Абрамов Л. К. Менеджмент у сфері культури / Л. К. Абрамов, Т. В. Азарова. – Кіровоград : ЦПТІ, 2000. 88 с.
3. Антонюк О. В. Менеджмент культурно-мистецької сфери / О. В. Антонюк // Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського : наук. журнал. 2011. Ч.2(11). – С.104-110.

4. Карась Г. Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент культури і мистецтва» на музичних факультетах вищих навчальних закладів. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. № 32(39). Івано-Франківськ, 2017. С. 240–248.
5. Карась Г. Використання засобів event-менеджменту в презентації нотних та музикознавчих видань. *Менеджмент соціокультурної діяльності*: [колективна монографія] / упоряд. О. Козаренко, наук. ред. В. Пасічник. Львів: Растр-7, 2018. С. 176–187.
6. Карась Г. Використання методик event-менеджменту в презентації музичних видань. *Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: виклики та концепції сьогодення* : зб. наук. праць / наук. ред., упоряд. С. М. Садовенко. К. : НАКККіМ, 2018. С. 16–18.
7. Карась Г. Конкурс вокального мистецтва імені Іри Маланюк як приклад успішного event-менеджменту. *Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: дослідницькі практики, динаміка розвитку, сфери реалізації*: зб. наук. пр. / упоряд., наук. ред. С. Садовенко. К.: НАКККіМ, 2019. С. 81–85.
8. Карась Г. Місія філармонії у продюсуванні академічної музики: збереження традицій і пошук інновацій (на прикладі діяльності Івано-Франківської обласної філармонії). *Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: формування громадянського суспільства*: зб. наук. праць / упоряд., наук. ред., відп. за вип. : С. М. Садовенко. К.: НАКККіМ, 2016. С. 19–21.
9. Карась Г. Особливості менеджменту української музичної культури в діаспорі. *Карпатський край: наукові студії з історії, культури, туризму*. Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-ті ім. В. Стефаника, 2016. № 1(8). С. 177–184.
10. Менеджмент: конспект лекцій / укладач Д. О. Власенко. Суми: Сумський державний університет, 2011. 71 с.
11. Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі XXI століття: формування громадянського суспільства: зб. наук. пр. / упоряд., наук. ред., відп. за вип. : С. М. Садовенко. К.: НАКККіМ, 2016. 428 с.
12. М. Поплавський: Як стати успішним [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=ORH2Q7fFjk&feature=youtu.be> (35, 38 хв)